

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 649/2021-46

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Straku a sudcov Roberta Šorla a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], zastúpeného Advokátskou kanceláriou JUDr. Danica BIROŠOVÁ, s. r. o., Piaristická 46, Trenčín, proti uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne č. k. 2Tos/126/2021-355 z 22. septembra 2021 takto

r o z h o d o l :

1. Uznesením Krajského súdu v Trenčíne č. k. 2Tos/126/2021-355 z 22. septembra 2021 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľa na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a právo sťažovateľa na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane základných práv a slobôd.
2. Uznesenie Krajského súdu v Trenčíne č. k. 2Tos/126/2021-355 z 22. septembra 2021 **z r u š u j e**.
3. Krajský súd v Trenčíne **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **692,27 eur** na účet jeho právneho zástupcu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Ústavnej sťažnosti vo zvyšnej časti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkové východiská

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 28. októbra 2021 v znení jej doplnenia doručeného ústavnému súdu 2. novembra 2021 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na osobnú slobodu zaručeného čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením

Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) č. k. 2Tos/126/2021-355 z 22. septembra 2021 (ďalej len „napadnuté uznesenie“). Sťažovateľ žiada, aby ústavný súd vyslovil porušenie jeho základných práv, zrušil napadnuté uznesenie a prikázal krajskému súdu ihneď ho prepustiť z väzby. Súčasne navrhol, aby mu ústavný súd priznal náhradu trov konania.

2. Uznesením vyšetrovateľa odboru kriminálnej polície Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Trenčíne (ďalej len „vyšetrovateľ“ alebo „vyšetrovateľka“) ČVS:ORP-328/VYS-TN-2021 z 23. apríla 2021 bolo sťažovateľovi vznesené obvinenie pre zločin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi podľa § 172 odsek 1 písm. c) a d) Trestného zákona na skutkovom základe uvedenom v avizovanom uznesení.

3. Prokurátor Okresnej prokuratúry Trenčín (ďalej len „okresná prokuratúra“) podal 24. apríla 2021 Okresnému súdu Trenčín (ďalej len „okresný súd“) návrh na vzatie sťažovateľa do väzby z dôvodu uvedeného v § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Sudca pre prípravné konanie okresného súdu o predmetnom návrhu rozhodol uznesením č. k. 17Tp/57/2021 z 25. apríla 2021 (ďalej len „uznesenie o vzatí do väzby“) tak, že sťažovateľa vzal do väzby. Súčasne okresný súd väzbu sťažovateľa v zmysle § 80 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku nenahradil dohľadom probačného a mediačného úradníka.

4. Proti uzneseniu o vzatí do väzby podal sťažovateľ sťažnosť, ktorú krajský súd 18. mája 2021 zamietol podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku ako nedôvodnú.

5. Uznesením vyšetrovateľky ČVS:ORP-505/1-VYS-TN-2021 z 23. júna 2021 bolo sťažovateľovi v inom trestnom konaní vznesené obvinenie pre skutok právne kvalifikovaný ako prečin ohrozenia pod vplyvom návykovej látky podľa § 289 ods. 3 písm. b) Trestného zákona v súbehu s prečinom marenia výkonu úradného rozhodnutia podľa § 348 ods. 1 písm. d) Trestného zákona pre skutok z 21. apríla 2021 na skutkovom základe uvedenom v avizovanom uznesení.

6. Uznesením vyšetrovateľky ČVS:ORP- 530/1-VYS-TN-2021 z 24. júna 2021 bolo v inom trestnom konaní začaté trestné stíhanie a súčasne sťažovateľovi vznesené obvinenie pre skutok právne kvalifikovaný ako prečin ohrozenia pod vplyvom návykovej látky podľa § 289 ods. 1 Trestného zákona pre skutok z 23. januára 2021 na skutkovom základe uvedenom v avizovanom uznesení.

7. Uznesením vyšetrovateľa ČVS:ORP-328/1-VYS-TN-2021 z 19. júla 2021 došlo po preštudovaní vyšetrovacieho spisu vedeného v tejto trestnej veci k rozšíreniu obvinenia sťažovateľovi o ďalší čiastkový útok zločinu nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. c) a d) Trestného zákona na skutkovom základe uvedenom v avizovanom uznesení.

8. Trestné konanie pre skutky, za ktoré bolo sťažovateľovi vznesené obvinenie uznesením vyšetrovateľa ČVS:ORP-328/1-VYS-TN-2021 z 23. apríla 2021 v znení jeho rozšírenia z 19. júla 2021, uznesením vyšetrovateľky ČVS:ORP-505/1-VYS-TN-2021 z 23. júna 2021 a uznesením vyšetrovateľky ČVS:ORP-530/1-VYS-TN-2021 z 24. júna 2021 bolo uznesením vyšetrovateľa ČVS:ORP- 328/1-VYS-TN-2021 z 19. júla 2021 spojené na spoločné konanie ďalej vedené pod ČVS:ORP-328/1-VYS-TN-2021.

9. Sťažovateľ predložil prokurátorovi okresnej prokuratúry 28. júla 2021 žiadosť o prepustenie z väzby. Prokurátor okresnej prokuratúry jej nevyhovel a 2. augusta 2021 ju odstúpil okresnému súdu, na ktorom bola zaevidovaná pod sp. zn. 17Tp/95/2021.

10. Prokurátor okresnej prokuratúry predložil 2. augusta 2021 okresnému súdu návrh na zmenu dôvodov väzby podľa § 76 ods. 8 Trestného poriadku, ktorý bol na okresnom súde zaevidovaný pod č. k. 17Tp/91/2021. V predmetnom návrhu prokurátor navrhol rozšíriť väzbu sťažovateľa pre ďalší čiastkový skutok pokračovacieho zločinu podľa § 172 ods. 1 písm. c) a d) Trestného zákona, pre nový skutok tohto pokračovacieho zločinu podľa § 172 ods. 1 písm. c) a d) Trestného zákona, ako aj pre prečin podľa § 289 ods. 3 písm. b) Trestného zákona v súbehu s prečinom podľa § 348 ods. 1 písm. d) Trestného zákona.

11. Uznesením okresného súdu č. k. 17Tp/91/2021 zo 4. augusta 2021 bolo podľa § 21 ods. 3 Trestného poriadku *per analogiam* v spojení s § 72 ods. 2 Trestného poriadku rozhodnuté o spojení vecí sp. zn. 17Tp/95/2021 a vecí sp. zn. 17Tp/91/2021 na spoločné prejednanie a rozhodnutie. Avizovaná trestná vec je ďalej vedená pod sp. zn. 17Tp/91/2021.

12. Uznesením okresného súdu č. k. 17Tp/91/2021 z 10. augusta 2021 bola podľa § 79 ods. 3 Trestného poriadku žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby z 28. júla 2021 zamietnutá. Podľa § 80 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku okresný súd väzbu sťažovateľa nenahradil dohľadom probačného a mediačného úradníka. Avizovaným uznesením okresný súd súčasne podľa § 76 ods. 8 Trestného poriadku vyhovel návrhu prokurátora okresnej prokuratúry na zmenu dôvodov väzby z 2. augusta 2021.

13. Proti uzneseniu okresného súdu č. k. 17Tp/91/2021 z 10. augusta 2021 podal sťažovateľ sťažnosť. Krajský súd na podklade avizovanej sťažnosti toto uznesenie uznesením č. k. 3Tpo/52/2021 z 10. augusta 2021 podľa § 194 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku zrušil a súčasne uložil sudcovi pre prípravné konanie, aby vo veci znovu konal a rozhodol.

14. Prokurátor okresnej prokuratúry podal 25. augusta 2021 na sťažovateľa obžalobu, ktorá bola na okresnom súde zaevidovaná pod sp. zn. 3T/79/2021.

15. Uznesením okresného súdu č. k. 3T/79/2021 z 9. septembra 2021 bolo podľa § 238 ods. 4 Trestného poriadku s poukazom na § 79 ods. 2 Trestného poriadku rozhodnuté o prepustení sťažovateľa z väzby na slobodu preto, lebo dôvod väzby pominul.

16. Proti uzneseniu okresného súdu č. k. 3T/79/2021 z 9. septembra 2021 podal prokurátor okresnej prokuratúry sťažnosť, ktorú odôvodnil 10. septembra 2021. Odôvodnenie sťažnosti prokurátor okresnej prokuratúry doplnil 16. septembra 2021. Sťažovateľ sa k predmetnej sťažnosti vyjadril podaním doručeným krajskému súdu 17. septembra 2021. Na podklade tejto sťažnosti krajský súd napadnutým uznesením avizované uznesenie podľa § 194 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku zrušil, pričom podľa § 76 ods. 11 Trestného poriadku zmenil dôvody väzby sťažovateľa tak, že väzbu z dôvodu uvedeného v § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku rozšíril aj na skutky uvedené v bode 2 obžaloby z 25. augusta 2021. Súčasne krajský súd podľa § 238 ods. 4 Trestného poriadku ponechal sťažovateľa vo väzbe, podľa § 80 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku nenahradil väzbu sťažovateľa dohľadom probačného a mediačného úradníka a podľa § 79 ods. 3 Trestného poriadku zamietol žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby ako nedôvodnú.

II.

Argumentácia sťažovateľa

17. Namietané porušenie základných práv identifikuje sťažovateľ v prvom rade v nedoručení doplnenia odôvodnenia sťažnosti prokurátora okresnej prokuratúry č. k. 1 Pv 224/21/3309-79 zo 16. septembra 2021 (ďalej len „doplnenie odôvodnenia sťažnosti prokurátora“). Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že v predmetnom odôvodnení okresná prokuratúra prvýkrát uvádzala argumentáciu, z ktorej vychádzal krajský súd pri rozhodovaní. V tomto dôsledku malo dôjsť k porušeniu sťažovateľovho práva na spravodlivý proces, k porušeniu zásady rovnosti zbraní v trestnom konaní a v konečnom dôsledku aj k porušeniu práva sťažovateľa na obhajobu.

18. Vo vecnej súvislosti s predošlou sťažnostnou námietkou sťažovateľ prezentuje názor o porušení svojich základných práv v dôsledku nevypočutia v konaní pred krajským súdom vedenom pod sp. zn. 2To/126/2021. Sťažovateľ v systematickej nadväznosti argumentuje, že krajský súd rozhodoval na neverejnom zasadnutí, čím mu bolo upreté právo osobne sa vyjadriť k veci a akýmkoľvek spôsobom reflektovať na nové skutočnosti tvrdené intervenujúcim prokurátorom. Sťažovateľ v tejto súvislosti poznamenáva, že nepopiera, že podľa Trestného poriadku všeobecné súdy mohli o väzbe konať a rozhodovať na neverejnom zasadnutí, avšak je názoru, že podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) mal krajský súd vzhľadom na jeho námietky zvoliť formu verejného zasadnutia.

19. V ďalšej sťažnostnej argumentácii sťažovateľ poukazuje na nedôslednosť preskúmania zákonnosti väzby a nedostatok odôvodnenia napadnutého uznesenia. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že materiálne aspekty väzobného stíhania sa zoslabili či až vymizli, a to s poukazom na dôvodné pochybnosti o zákonnosti začatia trestného stíhania, nezákonne zadovážené dôkazy a absenciu naplnenia obligatórneho znaku stíhaného trestného činu.

20. Obsahom poslednej námietky je nedostatok rýchlosti rozhodovania všeobecných súdov, pokiaľ ide o sťažovateľovu žiadosť o prepustenie z väzby. Sťažovateľ s poukazom na rozhodovaciu prax ústavného súdu a ESLP dôvodí, že žiadosť o prepustenie z väzby doručil prokurátorovi okresnej prokuratúry 28. júla 2021 a prokurátor okresnej prokuratúry túto žiadosť následne odstúpil na okresný súd 2. augusta 2021. Keďže uznesenie okresného súdu č. k. 17Tp/91/2021 z 10. augusta 2021 bolo uznesením krajského súdu č. k. 3Tpo/52/2021 z 23. augusta 2021 zrušené, jediným rozhodnutím o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby je napadnuté uznesenie, ktoré bolo sťažovateľovi doručené 30. septembra 2021. Z uvedeného sťažovateľ vyvodzuje, že rozhodovanie o jeho žiadosti o prepustenie z väzby trvalo 65 dní, teda viac ako 2 mesiace.

III.

Vyjadrenie krajského súdu, replika sťažovateľa

III.1. Vyjadrenie krajského súdu:

21. Krajský súd sa k ústavnej sťažnosti vyjadril listom č. k. Spr 11/2022 zo 17. januára 2022 prostredníctvom predsedu senátu a predsedníčky súdu.

22. Predseda senátu krajského súdu sa s argumentáciou prezentovanou v ústavnej sťažnosti v celom rozsahu nestotožnil. Svoju argumentáciu systematicky rozčlenil podľa jednotlivých sťažnostných okruhov.

23. Odôvodnenie doplnenia sťažnosti prokurátora krajský súd sťažovateľovi nedoručil z dôvodu, že mu toto odôvodnenie bolo doručené len jediný deň pred konaním neverejného zasadnutia, na ktorom sa rozhodovalo o väzbe sťažovateľa. Krajský súd poukazuje, že predmetné doručenie mohol vykonať aj okresný súd. Ďalej uvádza, že v tomto odôvodnení doplnenia išlo len o opakovanie už predtým uvádzaných sťažnostných argumentov intervenujúceho prokurátora.

24. Pokiaľ ide o nevypočutie sťažovateľa, krajský súd argumentuje, že v sťažnostnom konaní sa rozhoduje na neverejnom zasadnutí, pričom z § 302 ods. 2 Trestného poriadku nevyplýva obligatórna povinnosť súdu umožniť procesným stranám účasť na rozhodovaní o väzbe. Deje sa tak výnimočne, spravidla vtedy, keď procesné strany o účasť požiadajú. V predmetnej veci sa tak nestalo.

25. Vo vzťahu k nedostatku odôvodnenia napadnutého uznesenia krajský súd uviedol, že toto uznesenie sa otázkou väzby a obhajobnými námietkami sťažovateľa zaoberalo veľmi podrobne. Krajský súd sa vysporiadal s materiálnymi aj formálnymi dôvodmi väzby, preto tvrdenia sťažovateľa o nedostatočnom, respektíve nepresvedčivom odôvodnení, sú neakceptovateľné. Napadnuté uznesenie je vecne správne, zákonné a nachádza sa v medziach ústavnosti.

26. K tvrdenému rozhodovaniu o väzbe sťažovateľa v neprimeranej lehote krajský súd v konkrétnostiach odkazuje na časové momenty avizovaného rozhodovania. Podotýka, že v danej veci išlo o jedno a to isté konanie o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu. Orgány činné v trestnom konaní a sudy podľa názoru krajského súdu konali plynule a bez zbytočných prietahov.

27. Krajský súd ďalej upriamil pozornosť na podstatný moment, a to, že sťažovateľ na štvrtý deň po predložení ústavnej sťažnosti ústavnému súdu (2. novembra 2021) urobil na hlavnom pojednávaní vyhlásenie o tom, že je vinný zo spáchania skutku uvedeného v obžalobe podľa § 257 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku. V nadväznosti na uvedené bol sťažovateľ právoplatne odsúdený a toho času sa nachádza vo výkone trestu odňatia slobody.

28. Predsedníčka krajského súdu v závere ponechala posúdenie ochrany ústavnosti pri rozhodovaní o ústavnej sťažnosti sťažovateľa na rozhodnutie ústavnému súdu.

III.2. Replika sťažovateľa:

29. V podaní z 27. januára 2022 sa sťažovateľ pridržal podanej ústavnej sťažnosti a tam prezentovaných sťažnostných argumentačných línií, pričom svoje argumentačné schémy súčasne doplnil.

30. Pokiaľ ide o nedoručenie odôvodnenia doplnenia sťažnosti prokurátora, sťažovateľ podotkol, že krajský súd mu toto mohol doručiť deň pred konaním neverejného zasadnutia, na ktorom sa rozhodovalo o väzbe, respektíve aspoň v deň jeho konania. Sťažovateľ nesúhlasí s názorom krajského súdu, že predmetné odôvodnenie neobsahovalo nové argumentačné línie.

Podstatný aspekt podľa názoru sťažovateľa spočíva vo vlastnom deficite doručenia predmetného odôvodnenia, čo nepoprel ani krajský súd.

31. Ďalej sťažovateľ nepochybnil názor krajského súdu o tom, že § 302 ods. 2 Trestného poriadku neustanovuje povinnosť súdov umožniť procesným stranám účasť na neverejnom zasadnutí, na ktorom sa rozhoduje o väzbe. Sťažovateľ je však názoru, že krajský súd mu mal poskytnúť možnosť vyjadriť sa k tvrdeniam prokurátora súvisiacimi s dôvodnosťou väzby a vyvrátiť ich, o to viac, že mu odôvodnenie doplnenia sťažnosti prokurátora nebolo doručené.

32. Pokiaľ ide o námietku týkajúcu sa nedostatku odôvodnenia napadnutého uznesenia a námietku neprimeranej dĺžky rozhodovania o väzbe, sťažovateľ v replike odkázal na svoje argumentačné línie prezentované v ústavnej sťažnosti.

33. V závere svojej argumentácie sťažovateľ podotkol, že ním učené vyhlásenie podľa § 257 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku nekonvaliduje tvrdené porušenia základných práv v procese rozhodovania o väzbe. Súčasne však uviedol, že so zreteľom na uvedenú okolnosť nie je časť petitu ústavnej sťažnosti, ktorou sa dožaduje prepustenia z väzby, dôvodná.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

34. Jadrom podanej ústavnej sťažovateľa sú v podstate štyri námietky. Sťažovateľ poukazuje na (i) nedoručenie doplnenia odôvodnenia sťažnosti prokurátora, (ii) absenciu jeho osobného vypočutia v konaní o väzbe pred krajským súdom, (iii) nedôsledné preskúmanie zákonnosti väzby a (iv) pomalé rozhodovanie orgánov činných v trestnom konaní a súdov o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu.

35. Prvá a druhá sťažnostná námietka spolu obsahovo súvisia a vecne na seba nadväzujú, preto ich ústavný súd považoval za potrebné podrobiť kognícii spoločne. Sťažovateľ je v podstatnom tej mienky, že nedoručenie doplnenia odôvodnenia sťažnosti prokurátora porušilo jeho základné právo na spravodlivý proces, rovnosť zbraní v trestnom konaní a v konečnom dôsledku aj právo na obhajobu. Pre avizované nedoručenie mal byť v konaní pred väzobným súdom aspoň vypočutý. Predmetnej sťažnostnej argumentácii musí ústavný súd na tomto mieste prisvedčiť.

36. Ústavný súd vo svojej doterajšej judikatúre (m. m. napr. I. ÚS 411/2017, IV. ÚS 186/09) už mnohokrát uviedol, že súdne konanie v súvislosti s rozhodovaním o zákonnosti väzby musí poskytovať určité garancie procesnej povahy, ktoré sú vyjadrené v čl. 6 ods. 1 dohovoru. So zreteľom na to, že čl. 6 ods. 1 dohovoru sa nevzťahuje na konanie a rozhodovanie o väzbe, procesné záruky uvedené v odseku 1 nemožno bez ďalšieho uplatniť aj v prípade čl. 5 ods. 4 dohovoru. Z doterajšej judikatúry však kategoricky vyplýva, že určité základné procesné záruky sa musia poskytovať aj v konaní podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru, i keď nemusia byť nutne (nevyhnutne) rovnaké ako tie, ktoré vyplývajú z čl. 6 ods. 1 dohovoru pri rozhodovaní vo veci samej. Väzba nutne zasahuje do inak v zásade neporušiteľných oblastí súkromia a dôstojnosti jednotlivca, do výkonu iných ústavou zaručených základných práv a slobôd. Podmienkou ústavnosti väzby preto musí byť aj jej určenie v súlade s takými normami ústavy, ktoré vyjadrujú všeobecné zásady vlastné právnemu štátu (m. m. napr. I. ÚS 411/2017,

II. ÚS 55/1998). V každom prípade musí mať osoba vo väzbe možnosť predložiť argumenty a dôvody proti svojmu ponechaniu vo väzbe, pričom judikatúra sa prikláňa k tomu, že obvinený musí byť súdom vypočutý. Vždy musí byť zaručená kontradiktórnosť konania a rovnosť zbraní (m. m. napr. I. ÚS 67/03, I. ÚS 411/2017, III. ÚS 198/05, III. ÚS 84/06).

37. V teoretickej rovine je možné uviesť, že z rozhodovacej praxe ESLP vyplýva, že princíp rovnosti zbraní znamená, aby každej procesnej strane bola daná primeraná možnosť predniesť svoju záležitosť za podmienok, ktoré ju nestavajú do podstatne nevýhodnejšej situácie, než v ktorej je protistrana. Právo na kontradiktórne konanie znamená, že procesné strany musia dostať príležitosť nielen predložiť všetky dôkazy potrebné na to, aby ich návrh uspel, ale i zoznámiť sa so všetkými ďalšími dôkazmi a pripomienkami, ktoré boli predložené s cieľom ovplyvniť rozhodnutie súdu a vyjadriť sa k nim (rozsudok ESLP zo 4. 6. 2002 vo veci Komanický proti Slovenskej republike, body 45 a 46, rozsudok ESLP z 13. 1. 2015 vo veci Trančíková proti Slovenskej republike). Inými slovami, z princípu kontradiktórnosti konania vyplýva, že samotný účastník konania musí mať možnosť posúdiť, či a do akej miery je písomné vyjadrenie odporcu (protistrany v súdnom konaní) právne významné, či obsahuje také skutkové a právne dôvody, na ktoré je potrebné z jeho strany reagovať alebo inak je vhodné sa k nemu vyjadriť, v dôsledku čoho je teda len na účastníkovi konania, aby sám posúdil, či určité stanovisko k vyjadreniu protistrany vyžaduje komentár z jeho strany (rozsudok ESLP z 18. 2. 1997 vo veci Niderost-Huber proti Švajčiarsku, sťažnosť č. 18990/91, body 27 a 29, rozsudok ESLP z 13. 1. 2015 vo veci Trančíková proti Slovenskej republike), a pritom nezáleží, aký je jeho skutočný účinok na súdne rozhodnutie (rozsudok ESLP z 31. 5. 2001 vo veci K. S. proti Fínsku, rozsudok ESLP z 28. 6. 2001 vo veci F. R. proti Švajčiarsku). Inak povedané, požiadavka kontradiktórnosti konania sa v štrasburskej judikatúre chápe skôr formálne, t. j. z jej hľadiska v podstate nezáleží alebo len málo záleží na skutočnom obsahu a význame informácie alebo argumentov predložených súdu vrátane ich samotného dopadu na rozhodnutie orgánu verejnej moci (m. m. napr. I. ÚS 411/2017).

38. ESLP vo svojej judikatúre k čl. 5 dohovoru postupne formuloval viaceré samostatné práva osôb vo väzbe. Medzi ne patrí aj právo na kontradiktórne konanie a vypočutie pred rozhodnutím o zákonnosti väzby, ale aj všeobecnejšie právo na „zákonnosť“ konania a právo nebyť zbavený osobnej slobody svojvoľným (arbitrárnym) spôsobom (rozsudok ESLP Michalko proti Slovenskej republike z 21. 12. 2010, body 156 a 158 a tam citovaná judikatúra). Požiadavka zabezpečenia kontradiktórnej povahy konania a rešpektovania princípu rovnosti zbraní predstavujú základné procesné garancie (*fundamental guarantees of procedure*) uplatniteľné vo veciach týkajúcich sa pozbavenia osobnej slobody (rozsudok ESLP z 21. 10. 1986 vo veci Sanches-Reisse c. Švajčiarsko, rozsudok ESLP z 15. 11. 2005 vo veci Reinprecht c. Rakúsko; m. m. tiež napr. I. ÚS 411/2017).

39. Zo zistení ústavného súdu nesporne vyplýva, že všeobecné súdy sťažovateľovi nedoručili odôvodnenie doplnenia sťažnosti prokurátora. To krajský súd vo svojom vyjadrení naostatok ani nepoprel. Pri rozhodovaní o sťažnosti intervenujúceho prokurátora teda krajský súd evidentne vychádzal aj z argumentácie, s ktorou sa sťažovateľ nemal možnosť oboznámiť a prípadne k nej zaujať i stanovisko na obhajobu svojich práv. Aj podľa príslušnej zákonnej úpravy obsiahnutej v § 72 ods. 3 Trestného poriadku sa návrhy a žiadosti prokurátora majú bez meškania doručiť obvinenému, čo v súlade s ustálenou judikatúrou ústavného súdu možno považovať za súčasť záruk

vyplývajúcich z čl. 5 ods. 4 dohovoru (m. m. I. ÚS 67/03, I. ÚS 100/04, I. ÚS 2/05, I. ÚS 411/2017, III. ÚS 34/07). Ústavný súd teda považuje právo účastníkov konania na doručenie procesných vyjadrení ostatných účastníkov za súčasť práva na spravodlivý proces a nie je podstatné, či podľa názoru všeobecného súdu ide o podanie skutkovo a právne významné alebo bezvýznamné, pretože túto skutočnosť posudzuje výlučne druhý účastník konania, v danom prípade sťažovateľ. Ten rozhodne o tom, aké stanovisko zaujme (m. m. napr. I. ÚS 230/03, I. ÚS 411/2017, IV. ÚS 186/09).

40. Len na okraj ústavný súd podotýka a dodáva, že uvedené argumentačné línie nadobúdajú na význame aj z pohľadu tej skutočnosti, že rovnosť medzi osobou, proti ktorej sa vedie trestné stíhanie, a prokurátorom je relatívna, a to vzhľadom na rozdiel v ich procesnom a najmä faktickom postavení, ktorý vyplýva z ich rozdielnych funkcií a možností (za prokurátorom stojí štátny aparát a donucovacia štátna moc). Ich rovnosť je potom priliehavejšie vyjadriteľná v zásade rovnosti zbraní vyjadrenej predovšetkým v práve, aby každá strana súdneho konania mala možnosť hájiť si svoju vec pred súdom za podmienok, ktoré ju podstatne neznevýhodňujú v pomere k druhej strane (rozsudok ESLP vo veci De Haes a Gijssels v. Belgicko z 24. 2. 1997, § 53, m. m. napr. I. ÚS 411/2017, III. ÚS 186/02).

41. V predmetnej súvislosti je teda ústavný súd právneho názoru, že vzhľadom na absenciu doručenia doplnenia odôvodnenia sťažnosti prokurátora je napadnuté uznesenie ústavne neudržateľné. Ústavná neudržateľnosť spočíva v tom, že analyzovanou pasivitou všeobecného súdu došlo k porušeniu základných práv sťažovateľa tak, ako to tvrdí v podanej ústavnej sťažnosti.

42. Pokiaľ ide o tretiu sťažnostnú námietku, pre ústavný súd je na tomto mieste rozhodné, že sťažovateľ v podstatných rysoch upínal nezákonnosť väzby najmä na dôvodné pochybnosti o zákonnosti začatia trestného stíhania, nezákonne zadovážené dôkazy a absenciu naplnenia obligatórneho znaku stíhaného trestného činu. V krátkej (bezprostrednej) časovej nadväznosti na podanie ústavnej sťažnosti však sťažovateľ učinil na hlavnom pojednávaní vyhlásenie o tom, že je vinný zo žalovaného skutku tak, ako to umožňuje právno-normatívna konštrukcia § 257 ods. 1 Trestného poriadku.

43. Ústavný súd je v nadväznosti na uvedené názoru, že takýmto postupom sťažovateľ v podstate poprel (negoval) nielen argumentáciu, ktorou odôvodňoval deficit trestného konania vo veci samej, ale celkom zrejme aj nedôvodnosť väzby, pretože jeho väzobné stíhanie sa upínalo na tie isté (totožné) argumenty. So zreteľom na uvedené úvahy ústavný súd v tejto časti ústavnej sťažnosti nevyhoviel.

44. Vo vzťahu k štvrtej sťažnostnej námietke nielen ústavný súd, ale aj štrasburské orgány ochrany práv zdôrazňujú, že rýchlosť preskúmania a rozhodovania o žiadostiach o prepustenie z väzby je nevyhnutné posudzovať a vykladať v závislosti od podmienok a okolností každej konkrétnej veci (napr. Sanchez-Reisse c. Švajčiarsko z 21. 10. 1986). Podľa judikatúry ESLP má mať väzba striktné obmedzené trvanie, a preto má byť zaručená možnosť jej kontroly v krátkych intervaloch. V texte čl. 5 ods. 4 dohovoru použitý anglický výraz „*speedily*“ a francúzsky výraz „*bref délai*“ (v slovenskom preklade „urýchlene“) jasne indikuje, čo musí byť v danom prípade hlavným predmetom záujmu. Aké časové obdobia budú akceptovateľné a aké nie, bude zrejme závisieť od konkrétnych okolností (Bezichieri z roku 1989, A-164, § 21, Neumeister z roku 1968, A-8, § 24 a Sanchez – Reisse z roku 1986, A-107, § 55). Vo svojej judikatúre ústavný súd opakovane

vyslovil, že požiadavke neodkladnosti rozhodovania o žiadosti obvineného o prepustenie z väzby nezodpovedá lehota počítaná na mesiace, ale na týždne. Tejto požiadavke preto spravidla nemôže zodpovedať lehota konania presahujúca na jednom stupni súdu dobu jedného mesiaca a ani nečinnosť trvajúca týždne (m. m. napr. I. ÚS 169/2013, II. ÚS 353/06, III. ÚS 253/03, II. ÚS 353/06, IV. ÚS 431/2020).

45. Ústavný súd v tejto súvislosti akcentuje, že imperatív urýchleného konania vo väzobných veciach je teda spravidla naplnený, pokiaľ dĺžka konania vo väzobnej veci na jednom stupni nepresahuje jeden mesiac, prípadne ak pasivita konkrétneho orgánu príslušného konať a rozhodovať o väzbe netrvá týždne.

46. Z chronológie úkonov realizovaných v konaní, ktoré predchádzalo napadnutému uzneseniu, vyplýva, že orgány činné v trestnom konaní a všeobecné súdy postupovali pri rozhodovaní plynule a bez prieťahov. Žiadosť o prepustenie z väzby doručil sťažovateľ prokurátorovi 28. júla 2021 a prokurátor ju odstúpil okresnému súdu 2. augusta 2021. O väzbe sťažovateľa rozhodol okresný súd uznesením z 10. augusta 2021, ktoré bolo krajským súdom 23. augusta 2021 zrušené. Sťažovateľ bol z väzby prepustený uznesením okresného súdu z 9. septembra 2021, pričom toto uznesenie bolo 22. septembra 2021 zrušené napadnutým uznesením.

47. S prihliadnutím na citovanú judikatúru a priebeh konania na okresnej prokuratúre, okresnom súde a krajskom súde ústavný súd konštatuje, že dĺžka konania vo väzobnej veci na jednom stupni u sťažovateľa nepresahovala jeden mesiac. Pasivita okresnej prokuratúry, okresného súdu a krajského súdu netrvala týždne. Väzobné rozhodovanie teda v okolnostiach sťažovateľovej veci nevykazuje žiadne známky nečinnosti a zodpovedá požiadavke neodkladnosti a urýchleného rozhodovania o väzbe. Postup zmienených orgánov ústavný súd hodnotí ako plynulý a bezprieťahový.

48. Neobstojí ani časť štvrtej sťažnostnej námietky poukazujúca na to, že napadnuté uznesenie je jediným rozhodnutím o žiadosti sťažovateľa o prepustenie väzby z dôvodu, že niektoré z chronologicky predošlých uznesení boli v inštančnom postupe zrušené. Ústavný súd na tomto mieste upriamuje pozornosť sťažovateľa na prezumpciu (predpoklad) správnosti aktov aplikácie práva (*res iudicata pro veritate accipitur*). Pri rozhodnutiach orgánov verejnej moci totiž platí, že pokiaľ neboli zrušené orgánom s príslušnou právomocou, považujú sa za správne a zákonné (m. m. napr. IV. ÚS 235/2021). Aj uznesenia okresného súdu sa teda do času, kým neboli procesne predpísaným spôsobom zrušené, považovali za zákonný podklad pre obmedzenie osobnej slobody sťažovateľa v dôsledku jeho stíhania vo väzbe. So zreteľom na uvedené úvahy ústavný súd nevyhodnotil ako dôvodnú štvrtú sťažnostnú námietku.

49. V obsahovej zhode s replikou sťažovateľa a vzhľadom na vyhlásenie podľa § 257 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku učené na hlavnom pojednávaní, v dôsledku ktorého sťažovateľ medzičasom nastúpil do výkonu nepodmienečného trestu odňatia slobody, ústavný súd nepostupoval podľa § 133 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde a nevrátil vec všeobecným súdom na ďalšie konanie. Ústavný súd nerozhodoval ani vo vzťahu k návrhu sťažovateľa o príkaze krajskému súdu rozhodnúť o jeho bezodkladnom prepustení z väzby na slobodu. Ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti permanentne podotýka a pripomína, že o väzbe je možné rozhodovať výlučne s účinkami *pro futuro*, teda len do budúcnosti, nie so spätnou účinnosťou (m. m. napr. I. ÚS 87/04, I. ÚS 217/05, I. ÚS 237/2015, I. ÚS 82/2019,

I. ÚS 107/2021, II. ÚS 108/08, II. ÚS 595/2012, II. ÚS 111/2018, II. ÚS 178/2018, II. ÚS 200/2019, III. ÚS 322/05, III. ÚS 16/2021, III. ÚS 347/2021).

V.

Trovy konania

50. Zistené porušenie základných práv sťažovateľa odôvodňuje, aby mu krajský súd podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde nahradil trovy konania, ktoré mu vznikli zastúpením advokátom. Výška náhrady 692,27 eur bola určená podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby je jedna šestina priemernej mzdy za predchádzajúci polrok (§ 1 ods. 3 v spojení s § 11 ods. 3 vyhlášky) vo výške 181,17 eur za jeden úkon právnej služby. Sťažovateľ má nárok na náhradu za tri úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastupovania, podanie ústavnej sťažnosti, stanovisko k vyjadreniu krajského súdu), čo predstavuje spolu 543,51 eur. K tejto sume je potrebné podľa § 18 ods. 3 vyhlášky paušálnu náhradu výdavkov, a to vo výške jednej stotiny výpočtového základu v sume 10,87 eur za každý úkon právnej služby, pokiaľ ide o rok 2021 (spolu vo výške 21,74 eur) a v sume 11,63 eur za každý úkon právnej služby, pokiaľ ide o rok 2022. Úhrnom má sťažovateľ nárok na paušálnu náhradu výdavkov v sume 33,37 eur. Keďže právny zástupca sťažovateľa je platiteľom dane z pridanej hodnoty, je podľa § 18 ods. 3 vyhlášky potrebné pripočítať k odmene 576,88 eur daň z pridanej hodnoty v sume 115,38 eur, spolu 692,27 eur.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. februára 2022

Peter Straka
predseda senátu